

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VANDENS ĮSTATYMO NR. VIII-474 3, 8, 9, 12, 14, 15, 18, 20, 21, 25 STRAIPSNIŲ IR PRIEDO PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTUI (TOLIAU – PROJEKTAS) PATEIKTŲ PASTABŲ
DERINIMO PAŽYMA**

Eil. Nr.	Įstaiga, pateikusi pastabas ir pasiūlymus	Pastabos ir pasiūlymai	Argumentai dėl pastabų ir pasiūlymų
1.	Žemės ūkio ministerija, 2022-04-11, Nr. 2D-1083 (12.190 E)	<p><...>Projektu siūloma formuluotė, kai išgaunamo vandens kiekis apskaičiuojamas per mėnesį padalijus iš mėnesio dienų skaičiaus, neatitinka Lietuvos Respublikos mokesčio už valstybinius gamtos išteklius įstatymo 7 straipsnio 1 dalies nuostatos, kurioje įtvirtinta, kad mokesčio už valstybinius gamtos išteklius mokestinis laikotarpis yra kalendoriniai metai. Atkreipiame dėmesį į tai, kad tokia formuluotė nebuvo derinta nei su Žemės ūkio ministerija, nei su socialiniais partneriais, ir nebuvo svarstyta NEKS darbo grupės<...>veiklos metu. Pakeista išgaunamo vandens kiekio apskaičiavimo sistema, kai skaičiuojamas išgaunamo vandens kiekis per mėnesį, o ne per metus, neigiamai paveiks žemės ūkio sektorių ir mėgėjų sodininkystę, nes atsižvelgiant į tai, kad išgaunamo vandens kiekis priklauso nuo sezoniškumo, šių sektorių atstovai bus priversti registruoti įrenginius, kurių, pagal esamą aktualios redakcijos Įstatymo formuluotę, registruoti nereikėtų. <...>Turi būti atsisakyta ir palikta šiuo metu galiojanti formuluotė, nustatanti, kad išgaunamo vandens kiekis apskaičiuojamas per metus išgaunamą ar numatomą išgauti vandens kiekį padalijus iš išgavimo dienų skaičiaus. <...>nėra atskleista tokio keitimo esmė, tikslas ir nepateiktas ekonominis poveikis <...></p> <p>ŽŪM <...> nesutinka su siūlymu suvienodinti paviršinio vandens tarifus pramonei ir žemės ūkiui dėl šių priežasčių:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Lietuvos žemės ūkio produkcijos gamintojai nėra pajėgūs pagaminti / nepagamina reikiamo produkcijos kiekio vidaus rinkai; 2) vandens poreikis žemės ūkyje negali būti lyginamas su vandens naudojimu pramonėje, nes vanduo naudojamas augalų ir gyvulių fiziologiniams poreikiams patenkinti ir produkcijai išauginti; 3) augalininkystės ūkiai yra tiesiogiai priklausomi nuo klimato sąlygų (tarp jų ir kritulių kiekio); 4) vandens, naudojamo žemės ūkyje, apmokestinimo klausimas yra jautrus socialiniu ir ekonominiu požiūriu ir dėl jo vyko ilgos derybos, lėmusios vandens apmokestinimo lengvatas (šiuo metu siekiamas 	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Projektu nustatomas naujas reglamentavimas nuo 2024-01-01 pagal kurį sunaudojant 10 m³ ir daugiau vandens iš vieno paviršinio vandens telkinio privalomoma registracija paviršinį vandenį naudojančių asmenų sąrašė (įskaitant ir vandenį, naudojamą mėgėjų sodininkystės poreikiams, ir vandenį, naudojamą HE (<10MW). Iš paviršinių ir požeminių vandens telkinių išgaunamo, per hidrotechninius statinius praleidžiamo vandens apskaita privaloma nuo 10 m³.</p> <p>Projekte siūlomas sunaudojamo vandens skaičiavimo principas, kai per mėnesį sunaudoto vandens kiekis dalinamas iš vandens išgavimo dienų skaičiaus, leidžia tinkamai įgyvendinti BVPD 7 str. 1 d. reikalavimus, identifikuojant visus vandens naudotojus, sunaudojančius 10 m³ per parą ir daugiau vandens. Turėdama informaciją apie vasaros mėnesiais sunaudoją vandens kiekį (kas ypač svarbu pastaraisiais metais, kuomet dažniau pasireiškia sausringi laikotarpiai ir sutrinka vandens telkinių maitinimas paviršiniu ir (ar) požeminiu vandeniu), Aplinkos apsaugos agentūra galėtų nustatyti atitinkamas papildomas aplinkosaugines sąlygas ar apribojimus dėl vandens paėmimo iš konkretaus vandens telkinio, kad nebūtų sutrikdytas šio vandens telkinio ir su juo susijusių telkinių ar aplinkinių teritorijų hidrologinis režimas. Toks sunaudojamo vandens skaičiavimo principas, kai tam tikro laikotarpio (per metus) išgaunamo (sunaudoto) vandens kiekis dalijamas iš išgavimo dienų skaičiaus, yra šiuo metu galiojančiame Vandens įstatyme.</p> <p>ŽŪM siūlomas skaičiavimo būdas, kai skaičiuojamas vandens kiekis per metus, o ne per mėnesį neleistų tinkamai užtikrinti aplinkosauginių reikalavimų ir įgyvendinti BVPD nuostatų. Per vasaros laikotarpį didžiausiais kiekiais sunaudojamą vandens kiekį žemės ūkio, mėgėjų sodininkystės reikmėms padalijus iš metų dienų skaičiaus, susidarytų iškreiptas vaizdas apie realius vandens paėmimo kiekius per parą. ŽŪM siūlomu metodu skaičiuojant paimamo (sunaudojamo) vandens kiekius, vandens naudotojai, kurie sunaudoja</p>

Eil. Nr.	Istaiga, pateikusi pastabas ir pasiūlymus	Pastabos ir pasiūlymai	Argumentai dėl pastabų ir pasiūlymų
		<p>panaikinti) žemės ūkio sektoriui;</p> <p>5) teikiant paviršinio ir požeminio vandens apmokestinimo pasiūlymus nėra įvertintas vandens naudojimo žemės ūkyje poveikis aplinkosauginiu požiūriu;</p> <p>6) lieka atviras apskaitos sistemos įvedimo klausimas, kaip būtų apskaitomas paviršinio vandens sunaudotas kiekis.</p>	<p>didelius vandens kiekius šiltuoju periodu, netektų pareigos registruotis ir, atitinkamai sunaudojus 100 m³ per parą vandens ir daugiau, neturėtų pareigos mokėti mokesčių už sunaudotus gamtos išteklius (paviršinį vandenį pramonei ir žemės ūkiui) pagal nustatytą tarifą (0,003 Eur/m³).</p> <p>Pažymime, kad ŽŪM pastaba dėl sunaudojamo vandens kiekio skaičiavimo per mėnesį prieštaravimo Mokesčio už valstybinius gamtos išteklius įstatymo 7 straipsnio 1 dalies nuostatoms, neatitinka tikrovės, kadangi pagal Projekto nuostatas vandens sunaudojimo apskaitą bus privalu vykdyti kas mėnesį, tačiau ataskaitas apie tai bus privalu teikti kartą per metus, taip pat vieną kartą per metus sumokėti mokesčių už visus kalendorinius metus (pvz., už vasaros mėnesius, kuomet buvo sunaudojama 100 m³ per parą ir daugiau vandens iš vieno paviršinio vandens telkinio).</p> <p>Administracinė našta netgi sumažės tiems vandens naudotojams, kurie sunaudos 10 m³ paviršinio vandens ir kuriems pagal galiojančią reglamentavimą privalu turėti Aplinkosauginės sąlygas, juos į registracijos sąrašą įrašys Aplinkos apsaugos agentūra, o nuo 2026 m. šiems vandens naudotojams pakaks tiks užsiregistruoti.</p> <p>Atkreipiame dėmesį, kad šios Projekto nuostatos buvo pristatytos š. m. kovo 23 d. nuotoliniame susitikime, kuriame dalyvavo ŽŪM atstovai, taip pat socialinių partnerių Lietuvos žemės ūkio rūmų, Daržovių augintojų asociacijos, Žemės ūkio bendrovių asociacijos, LŪS atstovai. Po pristatymo pastabų iš ŽŪM ar socialinių partnerių nebuvo gauta. Šie Vandens įstatymo pakeitimai yra Žaliosios mokesčių pertvarkos dalis, pakeitimai buvo pristatyti ir jiems buvo pritarta NEKS darbo grupėje.</p> <p>Iki įstatymo įsigaliojimo turės būti parengti įstatymo įgyvendinamieji teisės aktai, reglamentuosiantys detalią paviršinį vandenį naudojančių asmenų registracijos tvarką ir vandens naudojimo apskaitos vykdymo tvarką.</p>
2.	Lietuvos hidroenergetikų asociacija	Siūlo 3 straipsniu keičiamo 9 str. 3–10, 13 dalyse, 4 straipsniu keičiamo 9 str. 4 dalyje vietoje žodžių „paviršinį vandenį naudojančių asmenų“ įrašyti „paviršinį vandenį išgaunančių (paimančių) asmenų“, atitinkamai kitose dalyse vietoje žodžio „naudoja“ įrašyti „išgauna (paima)“.	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Galiojančiame Vandens įstatyme sąvokos „Vandens naudojimo paslaugos“, „Vandens telkinio ir (arba) jo vandens naudojimas“, „Vandens telkinio ir (arba) jo vandens naudotojas“, apima ir paviršinių vandens telkinių naudojimą hidroenergetikos reikmėms, ir vandens išgavimą, ir vandens paėmimą iš telkinio. Pakeitus šias</p>

Eil. Nr.	Įstaiga, pateikusi pastabas ir pasiūlymus	Pastabos ir pasiūlymai	Argumentai dėl pastabų ir pasiūlymų
		Siūlo 9 str. 3 dalyje nustatyti, kad „Asmenys, kurie iki šios straipsnio dalies pagrindu pareigos registruotis registracijos sąraše įsigaliojimo dienos turi išduotus leidimus išgauti (paimti) paviršinio vandens telkinio vandenį ūkinei – komercinei veiklai, po šios straipsnio dalies įsigaliojimo registracijos sąraše yra užregistruojami automatiškai Aplinkos apsaugos agentūros aplinkos ministro nustatyta tvarka.“	sąvokas įstatyme, kaip yra siūloma, HE savininkai (valdytojai), praleidžiantys vandenį per hidrotechninius statinius nebūtų traktuojami kaip paviršinio vandens naudotojai. HE turimi energetikos sektoriaus leidimai elektros energijos gamybai, išduodami VERT, skirti energetikos plėtrai ir reguliavimui, jie nereguliuoja vandens paėmimo ar naudojimo iš vandens telkinio, todėl tokio leidimo turėjimas negali būti priežastis nesiregistruoti kaip vandens naudotojui paviršinį vandenį naudojančių asmenų sąraše.
3.		Pastaba, kad atitinkamų pakeitimų įsigaliojimas nuo 2026-01-01 nėra realus terminas tinkamai visus pakeitimus įgyvendinti. Atitinkamai, minėtas terminas turėtų būti perkeltas.	Neatsižvelgta. Nuo 2026 m. įsigaliojusių paviršinį vandenį naudojančių asmenų registracijos pasikeitimai (nuo šios datos vandens naudotojams nebūtų privalu gauti TL su specialiąja paviršinio vandens išgavimo dalimi – pakaktų tik registracijos) ir prievolė hidrotechninių statinių savininkams (valdytojams) ar naudotojams įrengti žuvų pralaidas. Pralaidas privalu būtų įrengti ne prie visų upių, tačiau tik prie tų, kurios atitiktų įstatyme nustatytus kriterijus, pasiūlytus mokslininkų ir ekspertų. Pralaidų įrengimui numatytas 4 metų parengiamasis laikotarpis yra pakankamas. Iš kitų institucijų ar visuomenės pastabų dėl pralaidų įrengimo terminų negauta.
4.		Siūlo Įstatymo 3 straipsnį papildyti nauja sąvoka: „28¹. Vandens išgavimas (paėmimas) iš paviršinių vandens telkinių ir (arba) paviršinio vandens telkinio naudojimas vandeniui išgauti (išgavimas) – vandens paėmimas iš paviršinio vandens telkinio, kai dėl tokio vandens paėmimo vandens kiekis jo paėmimo metu vandens telkinyje sumažėja kiekiu, kuris buvo išgauta“.	Neatsižvelgta. Pasiūlymas nesuderinamas su Įstatyme esančiomis sąvokomis „Vandens naudojimo paslaugos“, „Vandens telkinio ir (arba) jo vandens naudojimas“, „Vandens telkinio ir (arba) jo vandens naudotojas“, kuriose vandens naudojimas apima ir paviršinių vandens telkinių užtvėnkimą, ir vandens išgavimą, ir naudojimą hidroenergetikos reikmėms.